

מבשר לנסוה

ישעורים בהתגלות

הריני מודה ומתודה לפי ניכר, רבותי, שרציתי להכיר ריו שביתה בשבוע זה לשם סולידריות גמורה עם אנשי שלומנו השוב-תים זמן באנגליה, ואולם בהיות שאני ושייד לסוג העובדים של מספיקי-מוזון ומתווכים אני להכין מטעמי לתלמידי לכבוד שבת, כידוע, ובהיות שיש לי ב"ה גם שייכות קצת לאנשי הסניטריה, כלומר לה"הדסה", התרתי לי גם אני, כחברי שם באנגליה — לעבד ולהכין לכם את שעורי זה.

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

ואגב, מספר לי יהודי חשוב אחר, דוקטור לכדיצינה, בשבתו עמנו על הפה באוטומוביל עוברא יפה ומענינת זו: ריות גמורה עם אנשי שלומנו באנג-תים זמן באנגליה, ואולם בהיות שאני ושייד לסוג העובדים של מספיקי-מוזון ומתווכים אני להכין מטעמי לתלמידי לכבוד שבת, כידוע, ובהיות שיש לי ב"ה גם שייכות קצת לאנשי הסניטריה, כלומר לה"הדסה", התרתי לי גם אני, כחברי שם באנגליה — לעבד ולהכין לכם את שעורי זה.

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

ורוצים אתם מסתמא, שאספר לכם בפריטורט מכל הנעשה שם בעולמות הרחוקים ומכל האנדרלמסיא ר"ל שקמה באנגליה וביהוד בארצות הצפון-בוויילס וסקוטלנד, לקיים מה שנאמר: מצפון הפתח הרעה — ואילם, מה לעשות ותלמידי מלונדון שבת, כנראה, אף הוא, וגם מכתבנו המיוחד בקהירי, כמו שקורא, "העתון החנון" לעתוני-מצרים לא קבלתי עדיין שום ידיעה? ואולם, נקל לשער מכאן את המצב הנורא מרחוק ונותן אני מקום לחי-יונכם הכביר להתגדר בו, צא וחשוב: שלשה מיליוני בני-אדם עומדים, "במצות" או "במצות" ומפסיקים פתאום את התנועה בחוצות ובבית ולא שבקו היום לכל חי. למז הדבר דומה? — לעירוב זה שנפסק עם ושלום בעידה יהודית בשבת-קדש, ואחב"י עומדים פתאום בשעת טיולם בלא ניע ובלא זיע...

פועלים במחולות-מחנים, דבוקים זה לזה, ושותים וזונכים יחד, כי גדולה לנימה המקרבת את הלכבות, ועושים יחד „קאראהוד“, ו„פערווי מאי“ ול”ג בעומר משמשיין בערבוביא לאור ההד-לקה. ולא עוד אלא שאנרתי שלנו נסע השתא למירון לרקוד לטובת „קה“ק, ואנשי צפת התמימים מכרו כרטיסים לקהל. ויהי בחצי הלילה — ואנרתי הופיע על הבמה במירון ועשה סבוב אחד — וחסל! — ואם תרצו, הרי זו אנרתי...

והוששני מאד — הלואי שאשי קר! — שאם ימשך הרבר ככה, נזכה בשנה הבאה לראות את רגלי ניסובה מפוזות ומכרכרות בל”ג בעומר על קברו של אליעזר הצעיר...

בקצור, הילולי וחינוכי היו לנו בירושלם, כלי זמר היו מנגנים בתל-פיות, השיאו משואות והבעירו תב-ערות והדלקות יפות בבית הכרם ובכל השכונות והיה ששון ושמחה ואור ליהודים, בלי החשמל של ר’ אברהם-מטות היוני....

* *

וההתחרות חולכת וגדולה לא רק מצד אנורת ישמעאל, שלמדה מאתנו את חכמת הסרט ובנבי מוסה זה מכרו סרט משולש אדום-לבן-ירוק ולא הספידו חלילה ומכרו גם לאחב”י ולסהיוניון ולמי שרק נתן כסף — אלא שגם אנד”י הלכו „בהוסותיהם“ ולמרו מבני-ידודנו.

אמרו: „נהיה כגויים — וכמשפחות הארץ“ וביום ל”ג בעומר הלכו וקבעו להם סרט של קרן הישוב והסרט דוקא לבן-כחול, כמו הציוניסטיין ימ”ש, וזוגות זוגות כפתנים ופאות סבבו ברחובות וקשקשו בקופסאות של צדקה. והלא את מלאכת „השנוררות“, אפילו במדה מודרנית כמנהג דור חדש, אינם וקוקים ללמד מאתנו. אחינו האגודיסטים הם תלמידים חרוצים ועלו על רבותיהם בכל דבר. והא ראייה: השד”רים שלנו נוסעים באוטומובילים, בר-כבות ובאניות ושליחי מצוה שלהם ומזכיריהם עושים את שליחותם במרום, קרוב לקודש-א-ב-ר-יך-הוא, ועפים באוירון כידוע.

ושהדי במרומים, רבותי, שאין אני אומר כל זאת חלילה לשם קנטור או מתוך צרות-עין חלילה. אדרבה! יקשקשו בקופסאות לקרן הישוב ולקרן בלתי-מיושב ויבנו להם שכונות על מהרת-הקודש, ובלבד שלא יקשקשו בקומקום ולא יעשו שבת לעצמם...

* *

ומכיון שאנו מדברים באנורת-ישראל, מצוה להניד להם ישרם, לשב”חם ולפרט את מעשיהם הנאים בק”ק חיפה בשעורי זה. הכל יודעים, שעוד טרם החליטו האגודיסטיין להתיצב לפני הנציב על ההר ולעשות שבת לעצמם. כדרכם כסוד

דש, רצו להתפשט ולפרש את מצורתם על פני כל הארץ, דהיינו לחזק את עמדתם כבאייכחה של היהדות החרדית בארצנו הקדושה ממש כמו הועד הלאר”מי, להבדיל, שהוא ב”כ של הזפשים ר”ל.

מה עשו, כלומר האגודיסטים שלנו? — הלכו ופתחו סניף בחיפה ומנו בראשו אחד מהסודי גור, מהער לים החדשים שזקנו מגודל ונכסיו מורד-בים ושמו בישראל ר’ וו—קי. שכרו שני חדרים למשרד בביתו של כאיאט ועמדו במקום גדולים כגון: הבנק-ברקליים, הכלדיה, משרד הבריאות ושאר המשי-רדים הגדולים כחברת האחריות „יהוד-דה“ ובמקום שהיה „הסולל“ לפנים. בקצור, קבעו על גבי הכתל ברהוב יפו טבלא נאה, שלט בלע”ו, באותיות מז-הירות כמנהג דור הרש: „אגודת-ישראל — סניף חיפה“.

מנהל המשרד, מר וו—קי, השתתף אמנם במשלחת שהתיצבה לפני הנציב וזו היחה, כמובן, פועלתו הראשונה והאהרונה של סניף חיפה. ומכאן ואילך — כך כותב לי תלמידי דהתם — המשרד סגור ומסוגר כיריחו בשעתה, אין יוצא ואין בא ואין דורש, בעונר תינו הרבים, ליהדות החרדית בחיפה. ואולם כדי לקמץ בהוצאות, נפלו על המצאה פשוטה והחליפו את שני החדרים הגדולים בחדר אחד קטן באותו

הבנין, אבל העיקר הוא שהשלט נש-אר שלט: „אגודת ישראל — סניף חיפה“ ולך דבר אל העצים! ואל האבנים!....

החדר של המשרד נתכסה ב”ה בקורי עכביש כמערתו של דוד המלך בשעתה, כי אין פותח אותו ואין באים אפילו לנשק את מזוזתו. לפני זמן מה — מספר לי תלמידי במכתבו האחרון — עברתי על פני החדר בהשכמת הבקר ומצאתי פתקא דבוקה אל השלט בוו הלשון ממש: ב”ה, אגודת-ישראל. המשרד פתוח משעה 6 עד 8, ולמטה פתקא שניה דבוקה אליה שהנני מוסר אות באות עם כל שבושיה ושגיאותיה: „ב”ה חברים נכבדים. באתי באנית דציה בשבוע העברה ובכל יום אני בא פעמים והאגודה סגורה ומסוגרת מפני איש, בושו! חברים, מה לכם לתלות כתובת על השער „אגודת יש-ראל סניף חיפה“? הוהו אמת? היש כאן תנועת חיים? אקוה כשאבוא מחר בשעה 6—8 יהיה מי מכם, ובאהרונה אבקש סליחה שכתבתי לכם דברי מוסר, כי לבי כואב עליכם.

בברכת התורה והארץ חבר האגודה, לבוב פולניה“ יום י”א אייר. עכ”ל המכתב.

פתקא זו היתה דבוקה ימים אחדים אל השלט עד שרחם עליה מי-שהוא ונתנה בכיסו, ו„אגודת ישראל — סניף

חיפה“ חיה וקיימה, פועלת ועובדת — על השלט!....

* *

דרך אגב: בחיפה קיימת ישיבה ות”ת ברוח של אנורת ישראל וגם לה יש ב”ה שלט גדול המתנוסס לתפארה בשם: „תפארת ירושלם“. מוסד חדש זה פנה לוועד ודרש תמיכה מתקציב העדה. וכשעורר זה האחרון את שאלת הלשון של ר’ חיים, כלומר: לשון סוד-סית וז’רגונית בא”י למה? והצהירו בפירוש שיש להם מורה לעברית ואי”ה בקרוב בימינו יתעברו כלם. ואמנם נת-קיימה הכטחתם, ובשבוע זה פטרו גם את המורה היחידי שהיה להם לעברית, ועכשיו המוסד הזה כלו קודש חוץ מלשון הקודש שהיא בבחינת — בכל תראה ובכל תמצא „בתפארת-ירושלם“ שלהם...

* *

ומה פעל אל היושב בשמים? — לא כלום! הלך ונתן בדעתם של העס-קנים שלנו בחיפה ליסד מועדון עברי טהור בדרך העולה „להרצליה“.

מדי ערב בערב מתכנסים שמה מסביב לשלחן כל קרחא-ד-שופריא של הקהלה ורכם ככלם ב”ה אנשי-שם, עורכיא, סותריא, פקידי אפקי”א, אש-כנייא וספרדיא ומבלים את זמנם במשי-חק ה„פוקר“ ר”ל.

קורא את השמות דוקא בעברית, כגון: „רביעיה!“ Carté בלע”ו!.... אבל אין זה מעניני — אני לא באתי אלא ללמדכם כאן, כי לא נברא המועדון הזה אלא לגורסא בכרטיסים על עלות עמוד השחר, וכל המרבה ל”התפקד“ בלשון הקדש הרי זה משובח! ואולי, לא בא כל זה, אלא כדי להסל עקת המשבר?....

* *

ולנשף של יום האמן והסופר באו, כמובן, יחיד-סגולה — ההל קמ. כנראה, שהקהל טעה וחשב, ששטף זה הוא לטובת האמנים והסופרים בישראל, וע”כ אמרו: אשרי יושבי ביתך...

ואולם כל כוונתי בזה היא לספר לכם, שעפ”י תכנית הנשף עתידה היתה הגברת וו—ל לרקלם את ההימנון הי-דוע של הריביוניסטים „שלש טפות“, וכנראה, שלשם התאמה בדקלום זה, מצוה להחזיק בשעת מעשה גם דגל ביד, ואחד הסדרנים, שהשש שמא הכינו הריביוניסטים דגל מיוחד — פשיא על חבריא זו? — ואם ירימו חלילה את דגליו בנשף הקה”ק, יהיה פתחון פה להניד וללמד שקרן הקיימת עברה חס ושלוס לצד הריביוניסטים, שכן ר’ אוסישקין השוד הוא כבר בלאו הכי, שהציץ ונפגע...

הסדרן העיו לדרש באורים מאת הגברת המדקלמת, וזו כעסה על חוצ-

פתו וסרבה להופיע על הבמה לגמרי. וככה — כך מסיים תלמידי בטון עצוב מאד — הלכו לאבוד „שלש טפות“, מבלי שיביאו דבר מה לעולם!....

* *

ו„אחרי מות — קדושים אמר“.

כשקבלתי את ההזמנה של עירית ת”א ואת הסרט השחור לכבוד הלויית המנוח הגדול ד”ר נורדאוי, וביחוד לאחר שקראתי בעתונים את כל פרשת הלוייה הגדולה וההיסטורית, עלתה מח”ד שבת-פגול בלבי — לטה אכחד? — ואמרתי: מי יודע? אלמלי היה נורדוי בחיים והיה בא לא”י מי יודע אם היו מחלקים לו אפילו החלק העשירי מן המאה מכל הכבוד שהנחילו לו אחרי מותו? והלא כל היהם המצוין אליו בימיו האחרונים בלונדון ובפריז — אל „הזקן“ ואל ה„עובר-בטל“ מצד מנהיגים חדשים ידועים הלא יוכיח למדי!....

הוא אשר אמרתי: מי שרוצה לנחל כבוד אצל עם ישראל בכלל ובד-ארצנו הקדושה בפרט יש לו ברירה אהת — שישתדל למות תחילה...

ועוד הרהרתי בלבי בשעת-מעשה: לו במקום המתנה חיפה שהנישו למשפחת המנוח בזמנה — אלבום של נורדיה — לו במקום זה היו מנישים לה מתנה אהרת יותר מ ש י ת, כדי שלא תכתת הבת, —ברתא ברעא

דאבוה — את רגליה באמריקה ולחזר על פתחי נדיבים בעולמנו, כידוע... * *

והכל נגמר — אומר הצרפתי — בשירה, כלומר באופירה שלנו: כשיזכינו לשמע את הטינור-התנור מרחוב לילנבלום מפי הנסוך של „רד“ סלקה“ במקום פבריקנט שהלה פתאם, לא עליכם, הרימונו כלנו את ידינו לשמים והתפללנו מעמק לבנו ליושב-בשמים-ישחק, שישלח רפואה שלמה ומחירה לפבריקנט זה ויחלימוהו לכל-הפחות בשביל ההצגה השניה של רד-סלקה, שתהיה אי”ה בשבוע הבעל”ט בירושלם.

ואם חס ושלוס לא ישעה האל הטוב לתפלתנו ולתחנונונינו — הן כביכול אוהב תמיד לעשות לנו „להכעים“ — יש לי הצעה טובה, ממש „בפתור ופרח“ למנהל האופירה, שיוזמן להד-צגה השניה איזה „בעלת-פלה“ פשוט ממאה שערים או מבתי מחסה, גם בעל זקן קטן וירמולקה משוכצת לרא-שו — ויכול אני להבטיח לו נאמנה שה„טינור“ הזה לא יפל מחברו הנסיך...

ובשעת הדקא אפשר שמנהל האר-פירה בעצמו ישיר במקלו, כמו שהוא נוהג לעשות בשעת החזרות, כשהמומר הסר או שאינו רוצה לשיר בידוע... עזמות